

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „Véleménye A megújult lisszaboni stratégiával kapcsolatos hatékony irányítás”

(2009/C 175/03)

Az Európai Bizottság Dimitris DIMITRIADISNAK címzett, 2008. június 11-én kelt levelében az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján felkérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy készítsen feltáró véleményt a következő tárgyban:

A megújult lisszaboni stratégiával kapcsolatos hatékony irányítás.

Az EGSZB elnöksége 2008. május 25-én e vélemény kidolgozásával a „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekciót bízta meg.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. december 3–4-én tartott 449. plenáris ülésén (a december 4-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Susanna FLORIO személyében, továbbá 100 szavazattal 5 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

BEVEZETÉS

Nagyfokú bizonytalanság idején hosszú távú tervezésre, koherens politikákra és az összes érintett fél részvételére van szükség. A lisszaboni stratégia átfogó keretet kínál, amely lehetővé teszi az Európai Unió számára, hogy egységesebb álláspontot képviseljen világszinten.

A szervezett civil társadalom aktívabb bevonása rejtett lehetőségeket szabadít fel. A stratégia koncepciója és végrehajtása azt bizonyítja, hogy abban a fentről lefelé (top-down) és a lentől felfelé (bottom-up) irányuló megközelítéseket vegyesen kell alkalmazni. A lisszaboni stratégiával kapcsolatos hatékony irányítást a politikák, valamint a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás közötti konvergenciák ösztönzése érdekében kell felhasználni.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A lisszaboni stratégia olyan program, amelynek célja, hogy az európai társadalom egészét képessé tegye a globalizáció kihívásainak való megfelelésre. Az EGSZB úgy véli, hogy a jelenlegi pénzügyi piaci válság és annak gazdasági következményei, valamint a fokozódó bizonytalanság miatt az európai versenyképesség, a fenntartható fejlődés és a társadalmi kohézió továbbra is nagy jelentőséggel bír. Kiemeli, hogy a menetrend három pillére – a növekedés és munkahelyteremtés, a társadalmi kohézió és a fenntarthatóság – folyamatos, interaktív és kiegyensúlyozott megközelítést kíván meg.

1.2 Jelen vélemény elsősorban az Európai Bizottság felkérésére ⁽¹⁾ válaszul készült a lisszaboni stratégia irányításának témájában, biztosítva a folytonosságot az EGSZB-nek, valamint az Európai Unió civil társadalmi szervezeteinek a lisszaboni folyamathoz való hozzájárulásaiban.

⁽¹⁾ Margot Wallström, az Európai Bizottság alelnöke 2008. június 11-én Dimitris Dimitriadishoz, az EGSZB elnökéhez címzett levelében feltáró vélemény kidolgozására kérte fel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot a növekedést és munkahelyteremtést célzó lisszaboni stratégia témájában. Az Európai Bizottságnak ez az EGSZB-hez intézett felkérése összhangban áll a 2008-as tavaszi csúcstalálkozón kapott általános megbízással: „Az Európai Tanács [...] felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák az érdekelt feleknek a lisszaboni folyamatba való bevonását; [...]”.

1.3 Az EGSZB kiemeli, hogy a stratégia megfelelő mértékű támogatást igényel a nemzeti kormányoktól, és ezért hangsúlyozza azok politikai és erkölcsi felelősségét abban, hogy reformokat egyeztessenek és tervezzenek a civil társadalmi szervezetekkel. Alapvető jelentőségű, hogy a tagállamok nem kormányzati érdekcsoportjai teljes mértékben részt vehessenek a lisszaboni folyamat menetrendjének kialakításában. A nemzeti gazdasági és szociális tanácsoknak (gszt-k) és más hasonló civil társadalmi szervezeteknek be kell tölteniük azt a szerepet, amit a lisszaboni stratégiához kapcsolódóan a nemzeti jogszabályok és gyakorlatok rájuk róttak ⁽²⁾.

1.4 A tagállamok kormányzási módjai között jelentős eltérések vannak. Egyes országokban a konzultációs és tájékoztatási eljárások jól szervezettek, máshol nagymértékű fejlesztésre szorulnak. Ösztönözni kell a bevált gyakorlatok megosztását. Az EGSZB ezért tényfeltáró küldöttségeket vezet a tagállamokba, hogy a civil társadalmi érdekcsoportokkal megvitassák a bevált gyakorlatok cseréjét és a reformok végrehajtását ⁽³⁾.

⁽²⁾ Az EGSZB megjegyzi, hogy a tagállamokban mindez nem érinti hátrányosan sem a szociális partnerekkel folytatott jelenlegi konzultációs eljárást, sem a szociális partnerek illetékességi körét, illetve létjogosultságát.

⁽³⁾ Franciaországi, spanyolországi, belgiumi és hollandiai képviselők melegeknek adtak hangot a folyamatnak a saját országukban történő irányításával kapcsolatosan. Az első küldöttség megállapításait lásd a 2. mellékletben.

1.5 Az EGSZB aláhúzza, hogy a stratégia által bevezetendő reformok jelentős gazdasági és társadalmi stabilitást, valamint ehhez kapcsolódóan a fenntartható fejlődéssel összefüggő célkitűzéseket biztosítanak az állampolgárok számára. A köz- és magánszféra minden résztvevőjének meg kell találnia a maga szerepét, illetve azt, hogy miként tud ezekhez pozitívan hozzájárulni, összekapcsolva így a gazdasági eredményességet a társadalmi igazságossággal az európai lakosság jóléte érdekében.

1.6 Az EGSZB kiemelten fontosnak tartja, hogy minden érdekelt (nemzeti, regionális és helyi szinten) közvetlenül vegyen részt a saját szintjén a hatékony irányítás kialakításában. A konzultáció különböző szintjein más és más részvételi formákat és munkamódszereket kell alkalmazni.

1.7 A tagállamok közötti különbségekre való tekintettel az EGSZB javasolja állandó párbeszéd kialakítását minden tagállamban. Ebben egyrészt a nemzeti gszt-k, másrészt pedig a szociális partnerek vennének részt, illetve csatlakozhatnának hozzá más társadalmi érdekcsoportok (kkv-k, szociális gazdasági⁽⁴⁾ szervezetek stb.), egyetemi és tudásközpontok, illetve a társadalmi kohézió és az esélyegyenlőség előmozdításán dolgozó szervezetek is.

1.8 Az EGSZB javasolja, hogy az egyes lisszaboni ciklusok végén tartsanak konferenciát (a nemzeti szintű állandó párbeszéd utókövetéseként) az érintett érdekcsoportokkal és civil társadalmi szervezetekkel a sikerek és kudarcok megvitatására. A sikerek és az eredmények hangsúlyozása és népszerűsítése általában erősebb alapot biztosít a társadalomnak a reformfolyamat folytatásához.

1.9 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy jobb és részletesebb (a különböző érdekelteknek a végrehajtási folyamatban betöltött szerepét és tevékenységeit is tárgyaló) nyomon követési rendszerre van szükség, ezért javasolja a – néhány országban jelenleg tesztelés alatt álló – mennyiségi és minőségi teljesítményértékelési modell általánosabb használatát (lásd a 2.8. pontot), amelynek köszönhetően határozottabb szerep jutna a civil társadalmi szervezeteknek a megvalósítási és nyomon követési folyamatban.

(4) „A szociális gazdaság három nagy szervezetszaládra épül: a szövetkezetek, az önszerveződő társaságok és szövetségek, illetve újabban az alapítványok családjára”; The Social Economy in the EU [A szociális gazdaság az EU-ban], 11. o., CESE/COMM/05/2005.

1.10 Az EGSZB úgy véli, hogy sürgősen szükség van a stratégia módszertannal és végrehajtással kapcsolatos aspektusainak szélesebb körű nyilvános megvitatására, és felhívja a szervezett civil társadalom összes szereplőjét, hogy a megfelelő szinteken vegyenek részt a lisszaboni reformok átfogóbb és elmélyültebb tárgyalásában. Amennyiben az szükséges, a nemzeti gszt-k, illetve az ilyenekkel nem rendelkező tagállamokban a hasonló civil társadalmi szervezetek különleges szerepét meg kell erősíteni. Be kell vonni más, a lisszaboni stratégia meghatározott aspektusaival foglalkozó konzultatív testületeket (a fenntartható fejlődéssel, az esélyegyenlőséggel vagy a szegénység elleni küzdelemmel foglalkozó nemzeti tanácsokat), valamint a szociális partnerek konzultációs testületeit is.

1.11 Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak további konkrét lépéseket kell megtennie a jobb végrehajtás érdekében. Ennek során különböző kommunikációs módszereket kell használniuk, különös tekintettel az elektronikus kommunikáció lehetőségeire (bevált gyakorlatok azonosítása, eredménymutatók stb.). Ösztönözni kell a határokon átvívelő együttműködést és a bevált gyakorlatok országok közötti megosztását.

1.12 Az EGSZB egyszerre lehet a nemzeti gszt-k, a szociális partnerek, más civil társadalmi szereplők és az európai intézmények közötti információcsere fóruma, valamint a nemzeti, de kormánytól független szereplők eszme- és tapasztalatcserejének színtere. Az EGSZB nagyra értékeli a nemzeti gszt-knek és más civil társadalmi szervezeteknek a vitákhoz való hozzájárulását.

1.13 Kiemeli, hogy a lisszaboni stratégia koordinátorainak a nemzeti reformprogramok kidolgozásakor, végrehajtásakor és értékelésekor minden esetben rendszeresen együtt kell működniük az összes jól meghatározott érdekcsoporttal. Az EGSZB felhívja a tagállamok kormányait, hogy fokozzák az állampolgároknak a lisszaboni célkitűzésekkel kapcsolatos civil és társadalmi párbeszéd eredményeiről történő tájékoztatása terén folytatott tevékenységüket.

2. Az érintettek szerepe a kormányzási folyamatban – a hatékony irányítás új formái és eszközei

2.1 Minthogy a nemzetközi gazdaság komoly kihívásokkal és bizonytalanságokkal szembesül, jelentősen romlott Európában a gazdasági hangulat. Ebben a helyzetben a lisszaboni menetrend és a kiegyensúlyozott strukturális reformok végrehajtása minden eddiginél nagyobb jelentőséget kap, és azonnali megoldásokra van szükség.

2.2 Az EGSZB a stratégia eredményes irányítását kiemelten fontosnak tartja az egységes megvalósítás érdekében, és hangsúlyozza, hogy az egyes (nemzeti, regionális és helyi) szintekkel való hatalom- és felelősségmegosztás ösztönzőleg hathat a javaslatok és megoldások felvetésére.

2.3 Az EGSZB megjegyzi, hogy a stratégiát kezdetben sok tagállamban a nemzeti kormányok és az uniós intézmények közötti interakciónak tekintették. Az EGSZB a nemzeti gszt-kkel és más civil társadalmi szervezetekkel együtt kulcsfontosságú szerepet töltött be a kormányzásnak az eredeti helyzethez képest történő javításában. Az EGSZB sajnálkozását fejezi ki amiatt, hogy a részvétel mértéke nem minden tagállamban nőtt egységesen.

2.4 A lisszaboni stratégia nemzeti koordinátorainak aktívabban be kellene vonniuk a civil társadalmi szervezeteket és a szociális partnereket a lisszaboni stratégia támogatásához szükséges tevékenységekbe és reformokba (pl. időben adott tájékoztatás, közös eseménytervezés stb.), illetve hatékonyabban kellene kommunikálniuk a stratégiát a nagyközönség számára.

2.5 A nemzeti gszt-k, a szociális partnerek és más civil társadalmi szervezetek szoros együttműködése hozzájárulna pozitív politikai externáliák és új szinergiák kialakulásához. Biztosítani kell az összes érdekcsoport – ideértve a kiszolgáltatott helyzetű csoportok (fogyatékkal élők, bevándorlók stb.) képviselőinek – részvételét.

2.6 A sikeres végrehajtáshoz a különböző uniós finanszírozási (többek között a strukturális) alapoknak a lisszaboni célkitűzésekkel összhangban történő, hatékonyabb felhasználása szükséges.

2.7 Hatékony többszintű kormányzás

2.7.1 Ahhoz, hogy megfelelően reagáljunk a világszintű kihívásokra, új és innovatív kormányzási formákra van szükség. Az EGSZB javasolja, hogy indítsanak *állandó párbeszédet* a nemzeti gszt-k, a szociális partnerek, kkv-k, egyetemek, a civil társadalmi érdekcsoportok, köztük a szociális gazdaság szervezetei, illetve a társadalmi kohézió és az esélyegyenlőség előmozdításán dolgozók részvételével. Ezek feladata az lenne, hogy segítsenek azonosítani a végrehajtási folyamat akadályozó tényezőit, és népszerűsítsenek új ösztönzőket a lemaradásban levő területek számára. Ilyenformán a nemzeti gszt-k vagy hasonló szervezetek közreműködhetnek azáltal, hogy javaslatokat fogalmaznak meg a felvetett problémák megoldására.

2.7.2 Az állandó párbeszéd – azokban az országokban, ahol szükséges – a hatékony többszintű kormányzás eszközei lehetnének, együttműködésben a lisszaboni stratégia nemzeti koordinátorának hivatalával. Lehetőleg nemzeti, regionális és helyi szintű mennyiségi és minőségi teljesítményértékelési rendszert (lásd a 2.8. pontot) használva hozzájárulhatnának az egyes (az Európai Bizottságnak az adott országra érvényes ajánlásain alapuló) kiemelt prioritású területeken végrehajtott intézkedések értékeléséhez. Ez a határokon átnyúló teljesítményértékelés során is hasznos lehet.

2.7.3 Az Európai Bizottság és a szociális partnerek, a nem kormányzati szervezetek és a különböző civil társadalmi szervezetek közötti találkozók során garantálni kell az *átláthatóságot* (az adatokhoz való hozzáférést, a határidők betartását).

2.7.4 A lisszaboni menetrend végrehajtását többek között például a nyílt koordinációs módszer segíthetné. Az EGSZB több alkalommal kijelentette, hogy ezt a módszert jobban és hatékonyabban is lehetne használni. Ehhez pedig az újonnan bevezetett „közös elvek módszerét”⁽⁵⁾ kell alkalmazni, illetve lehetővé kell tenni a szervezett civil társadalom részvételét a lisszaboni stratégia célkitűzéseinek – akár tárgyalásos úton történő – európai szintű megfogalmazásában. A jelenlegi kemény pénzügyi és gazdasági helyzetben azonban a kormányoknak és az érintett csoportoknak további lépéseket kell tenniük a jobb célok kitűzése érdekében.

2.7.5 Az érdekelteknek új módszereket kellene kialakítaniuk a bevált gyakorlatok megosztására: a többszintű hálózatépítésnek része lenne az információ kétoldali megosztása az egyes kormányzati szintek között, az új határokon átnyúló célkitűzések felállítása pedig a két vagy több tagállam határmenti területei közötti szorosabb együttműködés eredménye lenne.

2.8 Mennyiségi és minőségi teljesítményértékelés

2.8.1 A tagállamok közötti eltérések például a strukturális mutatókhoz szükséges adatok gyűjtésében is jelentkeznek. Azonosítani kell a megfelelő módszereket és eszközöket ahhoz, hogy minden tagállamban színvonalas, objektív információt kapjunk a mutatókat illetően. Ennek érdekében még inkább szükség van a már létező kapcsolatok megerősítésére a felelős szervek között (amint például az Eurostat azt a nemzeti statisztikai hivatalok között biztosítja) a nélkülözhetetlen közös statisztikai alap javítása érdekében. Az adatoknak széles körben elérhetőeknek kell lenniük, a kritériumok megválasztásában pedig a lehető legnagyobb mértékű transzparenciának kell érvényesülnie.

⁽⁵⁾ A közös elvek módszere igen specifikus témákra összpontosít azokon a területeken, amelyeken a tagállamok azt akarják, hogy az EU korlátozott hatásköre ellenére is történjen előrelépés. Lásd az EGSZB 2008. július 9-én elfogadott véleményét az új európai szociális cselekvési programról (HL C 27., 2009.2.3., 99. o.).

2.8.2 A nemzeti reformprogramok célkitűzésein alapuló, a kormányzati képviselőkkel együttműködő érdekeltek által kialakított mennyiségi és minőségi teljesítményértékelés hatékony és konkrét információt szolgáltatna ahhoz, hogy a strukturális mutatók⁽⁶⁾ alapján mérhető legyen az egyes tagállamokban az előrelépés, illetve tájékoztatna a lisszaboni stratégia általános célkitűzéseiről is. Minden nemzeti gszt-nek vagy hasonló szervezetnek ki kellene alakítania és elemeznie kellene saját prioritási kritériumait. Belgium, Bulgária és Franciaország nemzeti gszt-i például már rendszeres időközönként (például két évente) méri a tagállamok kormányai által kialakított 14 mutató, illetve néhány más paraméter szerinti teljesítményt az Eurostat internetes oldalán ingyenesen elérhető statisztikai adatok felhasználásával. Esetleg más nemzeti gszt-k is követhetnék ezt a gyakorlatot.

2.8.3 A nemzeti szintű kritériumokat az egyes szintek (nemzeti, regionális, helyi és ágazati⁽⁷⁾) elvárásai alapján módosítani kell, és azoknak megfelelően át kell alakítani. A (2006-os tavaszi európai tanácsi csúcson kijelölt) kiemelt területek mindegyikére meghatározott nemzeti referenciaértékek a nemzeti és regionális szintű adatgyűjtésre koncentrálnának a konkrét teljesítménymutatók és mérőszámok előállítására érdekében. Az adatbázist elérhetővé kell tenni a nemzeti gszt-k és a szociális partnerek, valamint

a civil társadalom más érintett szereplői számára. A gyakorlatban a következőket javasoljuk:

- elérhető, internetalapú teljesítményértékelés az EGSZB honlapján (CESLink oldal⁽⁸⁾) az adatok valós idejű és hatékony összegyűjtése és elemzése érdekében⁽⁹⁾,
- az adatokat hároméves lisszaboni ciklusonként legalább egyszer gyűjtés össze a nemzeti gszt-k illetve hasonló szervezetek, vagy pedig a jelenlegi nemzeti részvételi rendszereknek kellene azokat biztosítaniuk,
- az eredményeket meghatározott időszakonként tartott kerekasztalok is elemezhetnék, és azokat az EGSZB által évente megrendezett konferencia keretében is ismertetni lehetne.

2.8.4 Így az érintettek képesek lennének reális célokat meghatározni, és koherens információval tudnának szolgálni a nemzeti reformprogramok felülvizsgálatához. Ráadásul a fentiek könnyű frissíteni, és általuk lehetővé válna a folyamatos értékelés. Ugyanakkor könnyebb lenne azonosítani a tagállamok bevált gyakorlatait is.

Kelt Brüsszelben, 2008. december 4-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke
Mario SEPI

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság főtitkára
Martin WESTLAKE

⁽⁶⁾ A tagállamok kormányai 2003 decemberében közös megegyezéssel 14 strukturális jelzőszámot alakítottak ki. Ezek a mutatók a következők: egy főre jutó GDP PPS-ben, munkatermelékenység, foglalkoztatási ráta, az idősebb munkavállalók foglalkoztatási aránya, fiatalok képzettségi szintje, bruttó hazai K+F célú kiadások, komparatív árszínvonal, üzleti beruházások, a szegénységi küszöb szintjén élők aránya a szociális transzferek után, tartós munkanélküliek aránya, a regionális foglalkoztatási kvóták szóródása, üvegházhatásúgáz-kibocsátás, a gazdaság energaintenzitása, illetve a teherszállítás volumene a GDP arányában. Az Eurostat rendszeresen tájékoztat a strukturális mutatókról:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1133_47800773,1133_47802588&_dad=portal&_schema=PORTAL.

⁽⁷⁾ Ágazati szint: minden gazdasági szektornak is meg kell határozni, hogy milyen lépések megtételére van szükség a lisszaboni célkitűzések (pl. az innováció és a versenyképesség) eléréséhez.

⁽⁸⁾ <http://www.eesc.europa.eu/ceslink/08-en/presentation-ceslink-en.html> (angol nyelven).

⁽⁹⁾ Az EGSZB úgy járulhat hozzá a folyamathoz, hogy internetes megjelenési lehetőséget bocsát rendelkezésre az eredmények megosztásához és az információcseréhez.

I. MELLÉKLET

AZ EGSZB ÁLTAL A NEMZETI GSZT-KBÓL ÉS HASONLÓ SZERVEZETEKBŐL ÁLLÓ HÁLÓZATÁVAL EGYÜTT A LISSZABONI STRATÉGIA TÁRGYÁBAN KÉSZÍTETT FŐBB DOKUMENTUMOK

Összefoglaló jelentések az Európai Tanács tavaszi ülése számára:

- **A lisszaboni stratégia végrehajtása – A 2005. március 22–23-i Európai Tanács felkérésére benyújtott jelentések. Az európai unió nemzeti gszt-ivel együttműködésben készített összefoglaló jelentés – Két tagjelölt ország hozzájárulása – A kapcsolattartó csoport jelentése**

CESE 1468/2005 rev. (az EGSZB honlapján:

http://www.eesc.europa.eu/lisbon_strategy/events/09_03_06_improving/documents/ces1468-2005_rev_d_hu.pdf)

- **Lisszaboni stratégia 2008–2010: A szervezett civil társadalom szerepe – Összefoglaló jelentés az Európai Tanács számára (2008. március 13–14.). A lisszaboni stratégia végrehajtása: a jelenlegi helyzet és a jövőbeli kilátások.**

CESE 40/2008

Állásfoglalás a tavaszi Európai Tanács számára:

- **Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság állásfoglalása a megújított lisszaboni stratégia végrehajtásáról (állásfoglalás a 2007. tavaszi ülés számára)**

CESE 298/2007

Előadó: **Joost van IERSEL**

Társelőadó: **BARABÁS Miklós**

VÉLEMÉNYEK A LISSZABONI STRATÉGIA KIEMELT TERÜLETEIRŐL

- **Út az európai tudásalapú társadalom felé – a szervezett civil társadalom hozzájárulása a lisszaboni stratégiához (feltáró vélemény)**

HL C 65., 2006.3.17., 94. o.

Előadó: **Jan OLSSON**

Társelőadók: **Eva BELABED, Joost van IERSEL**

- **A vállalkozásokban rejlő lehetőségek, különös tekintettel a kkv-kre (lisszaboni stratégia) (saját kezdeményezésű vélemény)**

HL C 256., 2007.10.27., 8. o.

Előadó: **Christine FAES**

- **Beruházások a tudásba és az innovációba (lisszaboni stratégia) (saját kezdeményezésű vélemény)**

HL C 256., 2007.10.27., 17. o.

Előadó: **Gerd WOLF**

- **Foglalkoztatás a kiemelt népességcsoportokban (lisszaboni stratégia)**

HL C 256., 2007.10.27., 93. o.

Előadó: **Wolfgang GREIF**

- **Európa energiapolitikájának meghatározása (lisszaboni stratégia) (saját kezdeményezésű vélemény)**

HL C 256., 2007.10.27., 31. o.

Előadó: **Ulla Brigitta SIRKEINEN**

**EGYÉB, A LISSZABONI STRATÉGIÁVAL FOGLALKOZÓ SZERVEZETI MUNKAEGYSÉGEKTŐL SZÁRMAZÓ
DOKUMENTUMOK**

- **Tájékoztató füzet a lisszaboni stratégia sikerét biztosító 58 intézkedésről**

**A SZEKCIÓK ÁLTAL A LISSZABONI STRATÉGIÁVAL FOGLALKOZÓ SZERVEZETI MUNKAEGYSÉGEKTŐL
FÜGGETLENÜL KÉSZÍTETT TOVÁBBI VÉLEMÉNYEK**

- **Az éghajlatváltozás és a lisszaboni stratégia (saját kezdeményezésű vélemény)**

HL C 44., 2008.2.16., 69. o.

Előadó: **Ernst Erik EHNMARK**

- **Vállalkozói szellem és a lisszaboni menetrend (saját kezdeményezésű vélemény)**

HL C 44., 2008.2.16., 84. o.

Előadó: **Madi SHARMA**

Társelőadó: **Jan OLSSON**

II. MELLÉKLET

A 2008. október 13-án Bukarestbe látogatott küldöttség összefoglaló jelentése

Az EGSZB küldöttsége a helyi nemzeti GSZT telephelyén találkozott a romániai civil társadalmi szervezetekkel. Megbeszélésekre 17 civil társadalmi szervezettel került sor.

A munkaadók és a szakszervezetek számos témában egyetértenek, de a kormány nem veszi figyelembe a véleményüket. A küldöttség a következőket jegyezte fel:

Általános megjegyzések:

- A kormány konzultál a szociális partnerekkel a nemzeti reformprogram témájában, de a határidők gyakran irreálisan rövidek. A szociális partnerek javaslatait nagyon ritkán veszik figyelembe vagy építik be a nemzeti reformprogramba.
- A nemzeti reformprogram megfelelően foglalkozik az ország előtt az energia és az éghajlatváltozás terén álló kihívásokkal.
- A szociális párbeszéd nem működik jól, előnyeit jobban kellene kommunikálni a polgárok számára. A szociális partnereknek ezért jobban együtt kellene működniük és össze kellene fogniuk a társadalmi-gazdasági érdekek képviselői érdekében.
- A kiegyensúlyozatlan bérpolitika miatt a legversenyképesebb munkavállalók közül több mint hárommillió hagyta el az országot, amely így komoly munkaerőhiánnyal küzd. Legalább félmillió munkavállalóra van szükség ahhoz, hogy kielégítőek legyenek a különböző ágazatok igényei.
- Meg kellene újítani a kkv-k alapítását és működését szabályozó jogi kereteket.
- Több adópolitikai eszközre van szükség Romániában a növekedés és munkahelyteremtés támogatásához; kiemelt figyelmet kell fordítani a 750 000 fogyatékkal élőre.
- Az egész életen át tartó tanulás kapcsolatos rendszer igen elmaradott szinten van.
- A romániai civil társadalom aggódik többek között az áru- és energiaellátás biztonsága miatt.
- A korrupció továbbra is számos ágazatban akadályozza a fejlődést.

Konkrét megjegyzések:

- A munkaügyi törvények végrehajtása továbbra is problémás, a nemzeti munkaügyi felügyelet teljesítménye pedig nem megfelelő (*féketegazdaság*).
- A rugalmas biztonság megvalósítása is nehézkes: a hatóságok értelmezési és végrehajtási gyakorlata bizonytalanságot okoz.
- A szakképzési rendszernek az úgynevezett „bizonyítványrendszerrel” együtt jobban ki kellene elégítenie az egyes ágazatok igényeit. A jelenlegi helyzet nagymértékben alássa az egész gazdaság versenyképességét. Segítségre van szükség a kialakítás, a megvalósítás és az értékelés szakaszában is.
- A járulékadók akadályozzák a kkv-k fejlődését.
- A civil társadalmi szervezeteknek állandó kapacitásbeli és finanszírozási problémáik vannak, illetve még nem megfelelő mértékben fejlettek. A nem kormányzati szervezetek egy koalíciója képviselteti magát a strukturális alapokat felügyelő bizottságokban, de ennél nagyobb mértékű bevonásra van szükség.
- Az oktatási programoknak (amellett, hogy a tanterveket általában véve jobban kellene koordinálni) foglalkozniuk kellene az energia, az éghajlatváltozás és a fenntarthatóság problémakörével.

A szociális partnerek kapnak tájékoztatást az Európai Bizottságtól. Nemzeti szinten minden partner kérte a kormányt, hogy konzultáljon más civil társadalmi szervezetekkel és javítsa a civil párbeszéd struktúráját. Ennek meg kellene jelennie a Román Nemzeti GSZT reformjában, hiszen a jogalap létezik, és arra elsőként a kormány tett javaslatot; más civil társadalmi szervezetek azonban még nem képviseltetik magukat.